

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONE în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emmerich Lessner, Heinrich Schalek, Rudolf Wassa, A. Oppelke Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Maroyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3. a o serie 10 or. s'au 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 3 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajiu I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusa în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr. v. a. s'au 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 236.

Brașov, Joi 29 Octomvre (10 Noemvre).

1898.

Judecată și judecată.

Foile budapestane fac cas mare din procesul de presă intentat contra faimosului conducător și agitator socialist Stefan Várkonyi, asupra căruia a fost chemată a se pronunța curtea cu jurați din Budapesta la sfârșitul săptămânei trecute.

A fost un proces mare, a căruia petrecere a durat 24 de ore neîntrerupt. Várkonyi fusese acuzat din partea procuraturii parte pentru vătămare de onoare, parte pentru agitațiune contra unei clase, săvârșită pe calea presei. Articuliile incriminați atribuiți lui erau șese la număr. Pentru o parte dintre articuliile însă curtea cu jurați prin majoritate de voturi a declarat nevinovat pe acuzat; pentru o altă parte a articuliilor însă l'a găsit vinovat, dăr tot numai prin majoritate de voturi. Pe baza acestui verdict al curții cu jurați, tribunalul a osindit pe Varkonyi la 10 luni temniță și 400 fl. amendă.

Judecata, ce s'a adus asupra lui Varkonyi, e întimpinată din partea presei ungurești cu cea mai viuă satisfacție. Foile budapestane comentează în articuliile de fond această judecată și nu este una dintre ele, care se găsească, că d'ora sentința tribunalului din Budapesta ar fi fost prea aspră, ori prea domolă. Procurorul însuși s'a declarat mulțumit și n'a anunțat recurs în contra ei.

Și cine este acest Varkonyi, pe care tribunalul r. din Budapesta l'a osindit la 10 luni temniță și 400 fl. amendă?

Várkonyi este cunoscutul agitator, aprig și declarat, care în timp de doi ani a fost în stare se rezervă jumătate din populațiunea agricolă a Ungariei, punând în mișcare mii și sute de mii de țărani din Ungaria, cari ridicaseră chiar și arma contra ordinii de stat și a or-

ganelor publice, provocând în diferite locuri și în diferite timpuri omoruri și vârsare de sânge. În organul său „Földmivelő“ el a purtat o luptă constantă și sistematică pentru propagarea ideilor socialiste, publicând număr de număr articuliile în spiritul cel mai ațâțător, succedându-i pe calea aceasta a-și forma acel mare partid de socialisti, al cărui conducător era el și care anul trecut băgase în cea mai mare spaimă guvern și legislațiune și tot.

Aici avem așa-dără de-a face cu un adevărat agitator, față de care sunt date, și încă în măsură potențată, toate condițiile presupuse în articolul de lege 172 al codicelui penal unguresc, care prevede închisore până la maximul de 2 ani și 1000 fl. amendă pentru cei ce ațâță la ură vre-o clasă, naționalitate sau confesiune contra celeilalte, fiă în adunări, fiă pe calea presei.

Cu toate acestea, față cu Varkonyi nu s'a aplicat maximul pedepsei. Tribunalul din Budapesta a găsit, că-i sunt de ajuns și numai 10 luni de temniță și 400 fl. amendă, căci, în adevăr, nici acesta nu-i lucrul puțin. A lipsi pe cineva de libertatea individuală timp de 10 luni de zile, însemnă a-i lua o parte foarte însemnată din viață.

N'avem să ne mirăm deci, decât presa maghiară se declară deplin satisfăcută cu sentința tribunalului din Budapesta, căci d'ora e vorba de „umanitate“, la care atât de des le place a se provoca foilor unguresci.

Se nasce însă întrebarea: unde este umanitatea foilor unguresci atunci, când e vorba de alții și nu de conaționali de ai lor? Unde e umanitatea atunci, când fruntași români în masse sunt osindiți pentru „agitațiune“, între aprobările unanime ale foilor unguresci, nu la 10 luni temniță și 400 fl. amendă, ci

dela un an în sus, ori chiar la maximul pedepsei în temniță și bani?

Várkonyi a agitat sistematic și în totă libertatea anii de zile pe calea presei și procurorii nu l'au băgat în seamă decât atunci, când efectele agitațiunii s'au manifestat prin fapte oribile, chiar prin vârsături de sânge. Pentru Români însă ajunge, ca cine va să strige un „să trăescă“, să cânte un „Deșteptă-te Române“, ori să-și exprime durerea printr'un modest articol de diar, pentru ca procurorii să te auză, curțile cu jurați să te judece și tribunalele să te osindescă, nu ca pe răsvăritorul Várkonyi, ci în decit mai aspru, deși pe nimenea n'ai turburat, nici o răsvărire n'ai provocat, sânge n'ai vârsat, la răsbunare pe nimenea n'ai îndemnat, cum presupune articolul de lege pentru „agitațiune“, sub a căreia firmă se osindesc atâția Români de-ai noștri.

Unde este aici dreptatea, unde e umanitatea, unde e egalitatea înaintea legii și a opiniunii publice maghiare?

Autonomia catolică și Români.

Sub acest titlu publică „Egyetértés“ dela 6 Novembre n. un articol, în care, după ce arată poziția luată de credincioșii bisericii române unite față cu autonomia catolică în conferența dela Clușiu din anul trecut, d'ice între altele:

„După ce poziția luată de Români nu are nici o basă de drept convingătoare (sic!) sub-comisiunea de 9, însărcinată cu elaborarea organismului autonom, și-a terminat lucrarea, fără ca să fi ținut seamă de poziția luată în conferența dela Clușiu. Organismul autonom contemplat, în cas deocă se va realiza, se va estinde asupra tuturor bisericilor catolice din Ungaria, fără considerare la limba rituală. Excepțiune se va face numai cu dieceza episcopiei Ardelului, care și așa își are autonomia sa deosebită.

„S'a întâmplat de curând, că ministrul de culte și instrucțiune publică a declarat într'o ordinațiune a sa, că a clasifica pe greco-catolici după limbă în Român și Ruteni, e necorect și oprit. Acest punct principiar de vedere al ministrului de culte și instrucțiune publică, concide cu punctul de vedere al comisiunii însărcinate cu lucrarea organismului autonom și servese ca o dovadă clară, că cei dela locurile competente sunt hotărâți a împedea, ca prin abus și desconsiderare, metropolia greco-catolică a Blașului să încopă a figura, ca provinciă română greco-catolică independentă...

„Din partea noastră (a Jidanilor din redacțiunea lui „E.—s.“ — Trad.) puțin avem de observat, și cutezăm a accentua numai presupunerea, ce se vede a fi cu totul sigură, că probabil și bărbății și cercurile competente, ce stau în fruntea mișcărilor pentru autonomia catolică, vor nisui ca noul organism, de cumva se va înființa, să împedee ori-ce tendință, ce ar voi să compromită autonomia catolică prin realizarea unor veleități de naționalitate“.

Echou la góna în contra tinerimei române din Oradea.

Tinerimea universitară română din Clușiu, timite următoarea frumoasă adresă de îmbărbătare și aderență academicilor români din Oradea-mare:

Iubiți colegi!

Dragoste frățească și admirație sinceră vouă, reprezentanți bravi ai tinerimei române, apărători viguroși ai onorei românesci!

Năpustitu-s'au dușmanii cu povei de calunnii asupra noastră, a tuturor universitarilor români din patrie, ér victimă pe voi ve aleseră acum.

V'au provocat în chipul cel mai nemernic, v'au insultat și v'au batjocurit; voi ați răspuns cu dispreț apucăturilor rușinoase, și luptă vrednică ați deschis.

Solidari și neînsăpământați, demni și rezoluți, voi ați redus la valorea nimiciei

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Agonia „Sglobiei“.

Din „Scrisori dela m'ora mea“, de A. Daudet.

Pentru-că vântul ne-a aruncat pe c'osta cealaltă, lăsați-mă să istorisesc o grozavă povestire de mare, despre care adesea vorbesc pescarii, când veghiaza, și despre care întâmplarea mi-a procurat curioase amănunte.

...Sunt doi, s'au trei ani de-atunci.

Străbăteam marea Sardiniei în tovărășia a 7 s'au 8 marinari. Grea călătorie pentru un începător! N'aveam nici măcar o sigură și bună în totă luna lui Martie. Într'o s'era, când vântul se deslănțuise asupra noastră, fugind înaintea furtunei, corăbiura noastră se refugiă în strîmtoarea „Bonifacio“, în mijlocul unor insulețe. Infățișarea lor nu era de loc plăcută: stânci mari roșe, acoperite de paserți, nișel muschiu și ici colo, prin noroiu, bucăți de lemn apr'ope putredite: dăr, ori și cum, stâncile astea sinistre valorau mai mult decât vechea noastră barcă, în care valurile întrau ca la ele acasă — așa că furăm

mulțumiți. Indată-ce debarcarăm, pe când marinarii aprindeau focul pentru ciorbă, stăpânul bărcii mă chemă și-m' arată o mică împrejurire de zid alb, perdut în c'etă, spre capul insulei.

— Vii la cimitir? Imi d'ice el.

— Un cimitir, domnule Lionetti! Unde suntem ore?

— În insulele Lavarezzi. Aici sunt îngropați cei 600 de omeni ai „Sglobiei“, chiar în locul, unde acum de ce ani fregata lor s'a sdrobit de stânci... S'ermanii! nu-i prea cercetează nimeni; cel puțin să le dăm o „bună-ziua“ odată ce suntem în apropiere...

— Cu plăcere, domnule.

* * *

Ce trist era cimitirul „Sglobiei“! Pare-că-l ved încă, cu anticul lui zid, cu porța de fier, roșă și greu de deschis, cu capela sa făcută și cu sutele de cruci negre ascunse în iarbă. Nici o coronă de imortale, nici o amintire, nimic... Ah! s'ermanii morți părăsiți, ce frig trebuie să vă fiă în mormântul vostru întâmplător! Rămăserăm cât va timp ingenunchiați. To-

varășul meu se ruga cu voce tare, goș-lauți enormi sburau în jurul nostru și-și amestecau strigătele lor cu plângerile mării. După-ce sfârșirăm rugăciunea, ne întorserăm în colțul insulei, unde barca se adăpostise. În lipsa noastră, marinarii nu pierduseră timpul. Găsim un foc mare încins la adăpostul unei stânci, și oia, care fierbea în clocote. Ne făcurăm rotă, cu picioarele spre foc, și după puțin timp, făcarea avă pe genunchii o strachină cu două felii de pâne neagră înainte imuiate în de ajuns. Prânțul f'ăcut; eram pătrunși până la oșe, eram flămânzi și apoi vecinătatea cimitirului... Cu toate astea când strachinile se goliră, pipele se aprinseră și poveștile începură. Natural, că se vorbea de „Sglobia“.

— Dăr în fine, cum s'au petrecut lucrurile? d'isei eu stăpânului, care privea flăcările, gânditor, cu capul între mâni.

— Cum? ehei, domnule, imi răspunse bunul Lionetti, cu un ad'ene suspin; nimeni pe lume nu ar put' spune. Tot ce scim e, că „Sglobia“, av'end trupe pentru Crimeea, plecase în ajun din Tulon, pe un timp urit. N'optea, timpul se înăspri și mai

mult. Pl'oiie, v'ent, mare umflată, cum nu se mai veduse... Dimin'eta v'entul încetă, dăr marea nu luă nici o schimbare, ba încă o afurisită de c'etă nu te lăsa să vești nici la patru pași. Asta n'ar fi fost nimic, dăr eu cred, că „Sglobia“ își pierduse cărma; căci c'etă n'ar fi ținut, ér căpitanul nu s'ar fi sdrobit de c'osta asta. Era un marinar încercat, pe care-l cunosceam bine. Comandase 3 ani stațiuni în Corsica și cunoscea c'osta tot așa de bine, ca și mine, care nici nu mai sciu alt-ceva.

— Și la ce ceas se crede, că a pierit „Sglobia“?

— Trebuie, că pe la prânj; da, domnule, ziua mare, la amiazi... Ce folos însă! cu c'eta aia de mare... ziua nu făcea mai mult decât o n'opte neagră, ca găt'lejul unui lup... Un vameș de pe c'osta mi-a povestit, că în ziua aceea, pe la 11 și jumătate, eșind din căsuța, ca să strîngă pânzele, v'entul i-a luat p'ălăria, și cu risicul de-a fi prins de valuri, alergă după d'ensa de-alungul ț'ermului. Înțelegi, că vameșii nu-s bogați și o p'ălărie costă scump. Se pare însă, că într'un moment, ridic'and capul, ar fi z'arit apr'ope de el, în c'etă, o

pe agenții provocatori, i-ați desarmat în fața lumii culte și onorabile, ați arătat în public, cât de mult s'au desonorat!

Indrăznit'au să vă interdică a vorbi românește; voi le-ați răspuns, că și lupta românească o purtați!

Luptători pentru prestigiul tinerimei române, luptători pentru drepturile noastre naționale, voi sunteți esența sentimentului public românesc, er noi avem datorită sfântă de-a ne declara pentru voi!

Că voi sunteți frații noștri, lupta noastră e lupta noastră; idealul vostru este idealul nostru!

Poporul privește cu drag la voi, fi săi eroici; noi, colegii voștri, suntem mândrii de voi!

Nu vă îmbărbătam; bărbați sunteți voi!

Nu vă incurajăm; curajul cel mai înalt îl manifestați voi!

Dăr ne adresăm vouă, ca frați, și vă exprimăm dragostea, admirația și aderența noastră!

Deschis'ati o luptă frumoasă; noi vă dorim să-o duceți până în capăt cu aceeași vitejie!

Vă dorim și ne declarăm pentru totdeauna cu voi!

Înainte! Neamul întreg și dreptatea slăvită e cu voi!

Clușii, 4 Noembrie 1898.

Tinerimea universitară română din Clușii.

Quota. Diarele ungurești din Peșta publică nunciul deputației ungare pentru cota, trimis de președintele ei Coloman Széll și redactat în ședința dela 3 Noembrie. Acest nunciu este, după cum se prevede, cel din urmă, și în chestiunea această deputația nu va mai discuta. Nunciul ungar este dăr și un fel de cuvânt de adio dela deputația pentru cota din Austria. În el se spune, că diferențele între păreriile celor două deputații sunt atât de mari și esențiale, încât aplanarea lor pe calea desbaterilor n'are prospect de reușită. Din cauza această proiectul austriac se declară imposibil de a fi primit.

Ministrul-președinte Sturdza și fostul metropolit-primat Ghenadie. Fostul Metropolit-primat Ghenadie s'a prezentat zilele trecute la primul președinte al tribunalului de Ilfov și i-a remis o petițiune prin care chiamă în judecată pe ministrul-președinte D. A. Sturdza pentru calomnie. În textul petițiunii se dice, că în „*Voința Națională*“ dela 17 Octomvre v. s'a publicat un discurs rostit de primul-ministru într'o întrunire publică în Craiova, în care d-l Sturdza a ponegrit pe fostul metropolit-primat Ghenadie imputându-i „fapte uricioase, care de ar fi adevărate, m'ar supune la pedepse,

precum și la disprețul cetățenilor“. Pe temeiul art. de lege 294 din codul penal, se vede dăr silit calomniatul a chiama în judecată înaintea curții cu jurați pe d-l D. Sturdza. — Președintele tribunalului a răspuns, că va înainta petițiunea Curții cu jurați. — Diarele din Bucuresci spun, că în contra d-lui Sturdza se va cere deschiderea acțiunii penale în conformitate cu legea responsabilității ministeriale, spre care scop ve fi sesizat Senatul și în care mai mulți oratori vor susține cererea de dare în judecată. — Introducerea acestei acțiuni, dice „*Drapelul*“, a produs o viie senzație în Bucuresci, și acum din nou chestiunea Ghenadie e redeschisă în întregimea ei și va fi discutată la lumina zilei, cu martori, cu acte, după toate formele procesului de lege.

Organizarea despărțământului Asociației în comit. Timiș.

Timișoara, 7 Novembre.

Stând între două focuri, cari ambele trebuie să încălzească pe toți, er căldura lor nu este permis să fie decât numai intrămătoare pentru românismul întreg din acest comitat, trebuie să prefer o descriere seacă de tot a decursului și să aprind, după putință, numai făclia însuflețirii pentru scopul măreț cultural, care, cu voia lui Dumnezeu, pôte că se va și ajunge cu timpul.

Vă pot asigura, D-le Redactor, că vestea despre măsurile luate din partea onor. comitet central pentru înființarea despărțământului „Asociației pentru literatura rom. și cultura poporului român“ în comitatul nostru, a fost primită cu totă căldura din partea publicului românesc din acest comitat, er decât actul însuși a decurs său a succes numai așa de sêracuț de însuflețire, cum a fost, cauza nu se pôte atribui, decât unor împrejurări regretabile.

La inițiativă nu au fost consultați toți bărbații noștri de aici, — invitările speciale nu s'au trimis, decât numai la unii, er însă și ziua și ora întrunirii s'a pus, pôte fără consultarea mai exactă a calendarului, în presera Sântului Dimitrie, când preoțimea și învățătorimea nu puté absentă dela funcțiunea „vecerniei“, care în presera numitei sêrbători se sêvêșese cu o deosebită ceremonie...

Decursul întrunirii a fost următorul:

La ora 3 d. m. spațioasa sală a berării cuprindea în sine totă inteligența română din loc, în frunte cu d-nii protopopi: Dr. Tr. Putici, din loc; Voicu Hamsea, din Lipova și I. Pinciu din Ciacova; vre-o 50—60 de învățători, meseriași și industriași din loc, cam 10—12 preoți dela sate și cam 10—12 plugari, mai multe dômne române, peste tot cam la 80—100 de persoane. Aceștia ocupând locurile designate, au ascultat cu totă atențiunea vorbirea de

deschidere a d-lui delegat Emanuil Ungurianu, care a culminat în următoarele:

Salutând pe cei preșenți și mulțămindu-le pentru participare, face istoricul înființării Asociației și arată fazele prin cari a trecut, până când ea a ajuns să-și estindă cercul de activitate și asupra Ungariei întregi. Accentuează activitatea culturală binefăcătoare a numitei Asociații și folosele, de cari se va bucura și poporul nostru din acest comitat, în fine exprimă de repetite-ori convingerea, că fără „*avere și cultură*“ nici un popor nu pôte să existe, cu atât mai puțin o progresare. La încheierea vorbirei, publicul a aclamat pe d-l orator.

A urmat constituirea interinală: ca președinte s'a susținut pe sine d-l delegat, de notar a fost aclamat d-l Dr. Mezin, candidat de advocat, er de cassar d-l Dr. Aurel Cosma, avocat țaioci. La invitarea d-lui delegat s'au înscris ca membri: unul fondator, 4 pe viêtă, 35 ordinari, 14 ajutatori, în număr a încurs o sumă de 240 fl. v. a.

Constituirea definitivă a decurs în totă liniștea și conform dorinței d-lui delegat: „ca adunarea să alégă pe președintele, eră de membri se accepteze pe aceia, pe cari îi va propune președintele, ca astfel comitetul să fie omogen“. . . Așa s'a și întâmplat: s'au ales D-nii Pinciu protopop în Ciacova, Dr. Mezin, candid. de advocat în cancelaria d-lui președinte; Dr. A. Cosma, advocat și Dr. Iuliu Grecu, medic în Timișoara, toți ômeni tineri și stimabili, cari și altcum se bucură în deplină măsură de simpatia generală a publicului român.

S'a mai ales o comisiune de 3 pentru autentificarea protocolului, apoi, terminând, d-l președinte renouindu-și mulțămirea sa, a declarat ședința de încheiată.

Dee ceriul, ca făclia însuflețirii pentru mărețul scop să se aprindă de aci încolo în măsură mult mai mare și să lumineze cu lumina adevăratei culturi întreg poporul român de pretutindenea, și în special pe cel din comitatul Timiș, cam prea amărit

SCRIRILE ZILEI.

— 23 Octomvre v.

Gubernul și bibliotecile populare. Din Bichiș-Ciaba se scrie: Ministrul de agricultură Daranyi printr'un rescript adresat comitatului Bichiș a făcut cunoscut, că a hotărît să înființeze în fiecare comună din acel comitat câte-o bibliotecă populară; pentru înființarea bibliotecilor, cari, se n'țelege, sunt ungurești, ministrul ofere din budgetul statului un ajutor de câte 50—125 fl. fiă-cărei comune, în proporțiunea numărului locuitorilor.

Alegerile municipale în comitatul Alba inf. se vor face în 15 Nov. n.; și anume în orașul Abrud se vor alege 6 membri, la

Alba-Iulia 12, la Aiud 10, la Vizocna 9, în cercul Vințul inf. 7, în cercul Blășiț (președ, I. M. Moldovan) 7, în cercul Bărbant 6, în al Ighiului 6, în al Uioarei 8, în al Vingardului 12, în al Aiudului 7 și în al Zlatnei 5.

Esamene de notari. La esamenul de notari, ținut în 4 și 5 Noembrie st. n. în sala comitatului Sibiu, s'au supus următorii Români: Iacob Manuil, teol. abs. din Fofeldea; Octavian Berghezan, vice-notar în Aciliu; Alexandru Neagoe, oficial la dir. finanț; George Seulean, not. subst. în Pianul-de-sus; Vasilie Crișan, cancelist la pre-tura din Seliște și Aurel Hățegan, not. subst. în Sibiel. Toți candidații au reușit la esamen, doi cu unanimitate, ceilalți cu majoritate de voturi.

Mușcați de câne turbat. Cânele turbat, ce s'a văcut Dumineca trecută în Nou, a mai mușcat în aceeași zi în comuna Bod (lângă Brașov) trei copii, cari au fost numai decât trimiși în institutul „Pasteur“ din Budapeșta. Cânele turbat a fost omorît.

„**Timișoara**“, institut român de credit și de economii din Timișoara, cum ni-se scrie, s'a mutat din locuința sa vechiă în casa familiei de Moosonyi, tot în cetate (Piața „Balazs“ nr. 1.), situată spre pörta Fabricului.

Un dar al monarhului. Se scie, că cu ocaziunea manevrelor din acest an dela Buziaș, înaintea Majestății Sale monarhului a concertat reuniunea filarmonică de cântări din Timișoara. Acum se scrie, că Majestatea Sa, în semn de mulțămire pentru serenada, din 4 Septemvre a. c., a trimis numitei reuniuni, prin ministrul de onoare Fejervary, un pahar de aur förte frumos și în mod artistic țiselat. Pocalul este așezat pe un picior de marmoră surie și are o înălțime de 35 cm. Pe o parte este corôna Ungariei cu inițialele: I. F. I. și de desubt: „Buziaș, 1898 szeptember 4“. De-asupra, pe capacul păharului, se pôte vedé musa poesiei, într'o mână cu o liră, într'alta cu o cunună de lauri.

O părechă de surdo-muți. Din Timișoara se scrie, că zilele aceste s'a prezentat la reprezentantul stării civile de acolo o părechă de ômeni surdo-muți. Mirele este un sergent-major pensionat, cu numele Mihail Theodorovici, care a luat parte în campania din Bosnia și în urma unei escitări acute de nervi și-a pierdut graiul și auzul. Mireasa este o fată de 18 ani, cu numele Ana Iacob, de-asemena surdo-mută, și a fost crescută în institutul surdo-muților din Timișoara.

Teatru. Deseră se va reprezenta „*Corneilius Voss*“, comedie în 4 acte de Franz de Schönthan. Din repertoriul curții din Viena.

corabie mare, dusă de vânt pe lângă insulele Lavarezzi. Și corabia asta mergea așa de repede, așa de repede, că vameșul abia avu timp s'o vadă. Deci trebuie să credem, că vasul era „Sglobia“, că o jumătate de ôra în urmă, păstorul insulelor auți pe stânci... dăr uite chiar păstorul, de care își vorbesc; să povestescă chiar el mai bine...

— Bună ziua, Palombo!... vino de te încălzește; n'avea témă.

Un om cu glugus, pe care-l vedeam rotindu-se de cât-va timp în jurul nostru și pe care-l scooteam, ca făcând parte din marinarii bărcii, se apropiă de noi. Nu sciam, că insulele au și-un păstor. Era un vechi lepros, aprôpe idiot, atins nu sciu de ce bôla, care-i umflase buzele, mai mare grôza de ele. Cu multă greutate înțelese despre ce e vorba. Atunci, ridicând cu degetul buza de jos, ne spuse, că într'adevăr, în acea zi, pe la prând, auți din coliba sa, o lovitură înspăimântătoare pe stânci. Cum insula era mai totă acoperită de apă, n'a putut eși, și abia a doua zi, deschidând ușa, vădu țermul acoperit de sfărâmături și de cadavre aruncate de mare.

Speriat, a fugit spre barca sa, ca să se ducă la „Bonifacio“ să cheme lumea la fața locului.

* * *

Obosit, că a vorbit așa de mult, păstorul se opri, și stăpânul începú din nou:

— Da, domnule, bătrânul ăsta ne-a anunțat. Era aprôpe nebun de frică; și de-atunci creerul lui a rêmas cam sdruncinat. Nu-i vorbă, a și avut de ce... închipuesce-ți 600 de cadavre grămădite pe nisip, la un loc cu bucăți de lemn și fășii de pânză... Sêrmăna „Sglobia“, marea o prăpădise... și atât de bine-o sfărîmase, că din rêmășițele ei, păstorul Palombo n'a putut decât cu multă greutate să-și facă un gard în jurul colibei. Cât despre ômeni... aprôpe toți erau desfigurați... își ura mare mila să-i privești înțelești unul de altul... Gășirăm pe căpitan în costumul de paradă, și pe duhovnic cu stéua la gât; într'un colț, între două stânci, un mic negru, cu ochii deschiși... ai fi crezut, că încă trăsese; dăr nu! A fost scris ca nici unul să nu scape...

Aici stăpânul se opri.

— Ce faci Nardi, strigă el cătră un marinar, se stinge focul.

Nardi aruncă în flacări câte-va bucăți unse cu păcură, cari s'aprinseră, er Lionetti urmă:

— Dăr étă ce-i mai trist în întâmplarea asta... Trei sêptemâni înainte de nenorocire, o mică corvetă, care mergea în Crimeea, ca și „Sglobia“, naufragiase în același mod, aprôpe în același loc; numai că data asta noi am putut scăpa ômenii corabiei și 20 de soldați, cari se aflau pe bord. Sêracii! poți să-ți inchipui în ce hal erau! Ii duserăm la „Bonifacio“, unde se dură două zile. Odată pe picioare, bună sêra! și noroc bun! se ntôrseră la Tulon, de unde, puțin timp mai apoi, se imbarcașeră din nou pentru Crimeea... Ghici pe ce corabie! Pe „Sglobia“, domnule... Noi i-am găsit pe toți, toți două-deci, culcați printre morți, în locul unde ne găsim... Am găsit chiar pe un drăguț brigadier cu mustați fine, un blondin de Paris, pe care-l găzduisem la mine acasă și care ne făcuse să ridem atât de mult cu povestirile lui glumețe... Când l'am văcut, mi-s'a rupt inima. Ah! Sfântă Feciôră!..!

Ajungând aci, Lionetti, mișcat, își stîșne pipa și se învêli în mantaua sa, urându-mi nôpte bună... Încă cât-va timp, apoi marinarii povestiră între ei pe șoptite... Apoi, una după alta, pipele se stîșneră... Nu se mai vorbi... Bêtrânul păstor plecă... și eu rêmasei să visez în mijlocul celor adormiți.

* * *

Încă sub impresia acestei triste povestiri, încercai să refac în gândul meu sêrmăna corabiei pierdută și istoria acestei agonii, ai cărei martori au fost dór goșlandii. Câte-va amênunte îmi bătuseră la ochi, căpitanul în costum de paradă, stéua duhovnicului, toate m'ajutau să ghicesc pe-ripetiile dramei... Vedeam fregata plecând din Tulon... Ese din port. Marea e turburată, vântul e spăimântător; dăr căpitanul e marinar încercat și totă lumea e liniștită. Diminêța s'așterne cêța. Neliștea începe. Totă lumea e 'n picioare. Căpitanul mișcă de pe dunetă... Soldații sunt grămădiți în între-punte; s'a întunecat; aerul s'a încălzit. Câți-va sunt bolnavi, culcați pe sacurile lor. Corabia se plecă

Pentru jubileul vicarului Barboloviciu.

Sălagiu, Noemvre 1898.

In atențiunea clerului și poporului român gr. cat. din Sălagiu. Adunarea din 4 Nov. a. c. pentru serbarea cu solemnitate a jubileului de 25 ani al Rvds. Dn. *Alimpiu Barboloviciu*, ca vicar al Sălagiului, a statorit ziua de 26 Noemvre (8 Decemvre) a. c., care e și ziua onomastică a încăruntului bărbat.

Comitetul constător din P. T. D-ni protopopii *Ioan P. Papiriu* și *Gavril Vaida*, *Andrei Cosma*, director la „Silvania“, *Dr. Ioan Nechita* și *Vasilie Pop* advocați, *On. Alexandru Sima* preot, *Vasilie Oltean* și *Alexă Fedorca* învățători, pentru solemnitățile zilei jubilară a statorit următorul program:

I. In 8 Decemvre pe la 9 ore dim. se va celebra s. liturgiă cu asistența M. O. D. protopopii și preoțimea, reprezentanții corpului didactic, ai Reuniunii femeilor, inteligența și poporul.

II. După s. liturgiă imediat vor urma felicitările din partea următoarelor corporațiuni: a) Din partea clerului Sălagian; b) Reuniunea femeilor române sălăgene; c) Reuniunea învățătorilor români Sălăgeni; d) Despărțământul Sălagian-Chioran al Asociațiunii; e) Inteligența și poporul român gr. cat. din Sălagiu.

III. Pentru eternizarea zilei jubilară se va înființa un fond pentru ajutorarea copiilor orfanți gr. cat. din Sălagiu, cari vor frecuenta școlile din Șimleu.

IV. In onoarea jubilarului, binemeritatului bărbat, cei prezenți vor lua parte la o masă comună (banchet), ce se va aranja prin comitetul ales.

Se așteaptă deci, ca M. O. D. protopopii, preoțimea, învățătorii, inteligența și poporul român gr. cat. din Sălagiu, cu o inimă și suflet, cu un viu interes să nusească a participa la serbarea jubilară a venerabilului și mult meritatului vicar, ale cărui ostenele, laboriositate și zel părintesc, aduse pe altarul religiunii și al națiunii române din Sălagiu, in timp de 25 de ani, cu nimic nu se pot răscumpăra mai bine, ca prin stima, venerațiunea și felicitările meritate, ce sunt a i-se da în ziua jubilară.

Unul din comitet.

Revistă externă.

Conflictul franco-ingles. Cu toate că Franța s'a declarat gata a evacua Fașoda, totuși încordarea între cele două state continuă. După scirile din urmă Anglia își continuă armările și o depeșă din Londra spune, că în Devenport, circumscripția de vest a armatei, trupele au primit ordin de mobilizare. Armata marină își continuă de asemenea pregătirile. Pressa franceză scrie cu multă amărăciune despre retragerea Franței în acest război diplomatic.

grozav; e cu neputință să stai în picioare; se agață de bănci; strigă tare, ca să se audă vorba. Sunt unii, cari încep a se infricoșă. Ascultați! Naufragiile sunt dese pe aci; cei pățiți sunt aici, ca să dovedească. Mai cu seamă brigadierul lor, un parisian, care palavragese mereu, nu mai conțenește din glume:

— Un naufragiu! Dér asta-i minunat de tot! Facem o baie rece, o să fim duși la „Bonifacio“ — ca să mănăcăm prepelițe la Lionetti. Și dă-i risete șgomotose. De-odată însă, o ciocnătură... ce s'a întâmplat?...

— Cărma a scăpat, răspuse un marinar ud leorcă, care străbătea între-puntea...

— Drum bun! strigă afurisitul de brigadier — dér nimeni nu mai rise. Pe puncte e o mare zăpăcălă. Căta împiedecă vederea. Marinarii vin și se duc speriați, pe băjbăite. Fără cărma! Indreptarea cu neputință!... „Sglobia“, rătăcită, e lăsată 'n voia vântului... In acest moment o vâduse vameșul; sunt 11 ore și jumătate. In partea dinainte a fregatei se aude, ca o lovitură de tun... Stâncile! Stâncile! S'a

isprăvit... nu mai e nici o speranță... merge drept spre costă. Căpitanul se coboră în cabină... După un moment revine și-și ia locul pe duneță — în costum de paradă... pentru morțe. In între-punte, soldații îngrijați, se privesc fără să vorbescă. Bolnavii căcă să se ridice... micul brigadier nu mai ride. Atunci s'a deschis ușa și duhovnicul a apărut grav pe prag cu stéua sa:

Congresul pentru desarmare.

„Lokalanzeiger“ din Berlin publică un articol intitulat „Țarul și congresul pentru desarmare“, din péna lui *William Stead*, editorul dela „Revier de Reviews“. Stead a fost primit în Livadia de Țarul Nicolae, și articolul său și l'a scris sub impresia convorbirii, ce a avut-o cu potentatul rusesc. Stead constată, că Țarul este un adevărat amic al păcii, și e străin față cu politica războinică, ca și tatăl său. In politica internă consilierii săi îl spriginesc cu căldură, mai mult decât toți însă îl spriginesc ministrul de război. Rusia cu toate acestea nu vré o desarmare în înțelesul strict al cuvântului, acésta nici n'o va pune. Ținta practică e aceea, ca pe terenul pretensiunilor militare, să se introducă o pauză. De va fi posibil, se vor face încercări, ca reducerea folosirii materiilor explozive să se estindă și asupra armelor de calibru mai mic. Se va discuta apoi cestiunea, cum s'ar pute împiedeca grabnica declarare de război, pentru-ca astfel să se facă posibilă intervenirea puterilor neutre.

Protectoratul frances în Orient.

Lui „Daily Telegraph“ i-se scrie din Petersburg, că guvernul rusesc a adresat o notă identică guvernului frances și Vaticanului, în care declară, că Rusia va sprigini protectoratul frances asupra catolicilor din Orient.

Sôrtea Filipinelor. O depeșă din Viena anunță, că în cercurile diplomatice s'a răspândit scirea, că conferența de pace hispano-americană se va închide în curând.

isprăvit... nu mai e nici o speranță... merge drept spre costă. Căpitanul se coboră în cabină... După un moment revine și-și ia locul pe duneță — în costum de paradă... pentru morțe. In între-punte, soldații îngrijați, se privesc fără să vorbescă. Bolnavii căcă să se ridice... micul brigadier nu mai ride. Atunci s'a deschis ușa și duhovnicul a apărut grav pe prag cu stéua sa:

— In genunchi, copii.

Tótă lumea ascultă. Cu-o voce răsunătoare preotul începe rugăciunea muribunților. De-odată o lovitură formidabilă, un strigăt, un singur strigăt, un strigăt imens, brațe întinse, mâni, cari se înclășteză, priviri pierdute, in cari vederea morții trece ca un fulger... Dómne, fă-ți milă!...

Astfel am petrecut eu tótă nópcea visând și evocând, după 10 ani, sufletul nenorocitei corăbii, ale cărei sfărâmături mă înconjurau. In depărtare, prin strimtorile insulețelor, furtuna turbase; flăcările se sbăteau sub suflarea vântului; auđiam barca cum jôcă la pólele stâncilor, făcând lanțurile să strige.

D. Munteanu-Rimnic.

Spania se va învoi, ca în prețul unei despăgubiri, să cedeze Americii insulele Filipine. Guvernul din Washington va adresa în privința acésta o notă marilor puteri, că după-ce America a pășit în rândul statelor coloniale, își va schimba atitudinea ei rezervată de până acum și va exercita influența asupra sorții lumii. Cu alte cuvinte, America vré să ia pe viitor rolul de mare putere în concertul celorlalte state.

Din Bulgaria. „Drapelului“ din București i-se scrie următoarele din Sofia: Un curent anti-guvernamental foarte puternic s'a format în public, care de două ori a fost manifestat Prințului, cu prilejul sosirei sale în capitala Bulgariei. Intăia óra chiar la intrare, când se întorcea dela palatul său de vară, mulțimea care s'a îngărădit se-l aclame, a strigat printre urale: *Jos guvernul!* A doua óra, la intrarea în parlament, când se ducea să cetesească mesagiul aceeași mulțime a repetat și mai puternic aceeași strigăte. Acésta demonstrație, deși pôte avé și o semnificație antidinastică, Prințul se pare că a luat-o în seamă, căci nici odată nu s'a întâmplat așa ceva în Bulgaria, și de aceea s'a folosit de cel dintăiu prilej ca să ia o atitudine ostilă față de guvernul său. Și étă cum: In catedrala din Sofia se făcea un serviciu divin în care erau ocupați doi mari preoți ce erau în același timp și preoții Curței. Tot în aceeași zi, Prințul avú nevoie de preoți, pentru un serviciu divin ce trebuia să se facă pentru moștenitorul tronului. El a trimes atunci să i-se aducă preoți și ómenii curței au și vestit pe cei doi preoți cari erau ocupați cu slujba publică. Aceștia au părăsit imediat biserica, lăsând pe credincioșii singuri, și s'au dus la capela prințiară. Lucrul acesta a indignat foarte mult pe asistenți, dér aceștia nu s'au manifestat. Guvernul însă vedându-se slab sprijinit de public, a găsit de cuviință să întorcă fóia, și să-i ia apărarea contra Prințului. In urma acésta Prințul chiamă la telefon pe d-l Velicicoff și-i făcú următórea declarațiune, a cărei autenticitate o garautăm fiindu-ne comunicată de-o persoană care a auđit-o: „In organul personal al d-vóstră „Istoc“ ați publicat un entrefileu cu un conținut răutăcios contra mea. D-vóstră sunteți răspundător da acésta, căci ael d-voastră în contra mea când am venit în Bulgaria și nici trădarea d-vóstră în chestia „magazarului“ și nici planurile d-vóstră actuale și viitoare“ (La unirea Rumeliei cu Bulgaria acești doi miniștri au făcut o petiție (magzar) cerénd Sultanului protecția contra unirei și contra prințului). In urma acestor observațiuni miniștrii Velicicoff și Vazoff și-au dat demisia, ér până în momentul de față ei persistă în demisiune.

Trupe austriace în China. „Fremdenblatt“ anunță, că corveta austro-ungară „Frundsberg“, care s'a oprit câte-va zile la Talienwan și apoi a continuat călătoria sa, va debarca un detașament de mateloți, care va merge la Peking pentru a protege împreună cu trupele celorlalte puteri, legațiunile străine.

Teatru german. „Liebele“, drama de Schnitzler din repertoriul teatrului Curții din Viena avú, grație jocului splendid al actorilor, o reușită bună. Piesa in sine nu este de mare valoare, are acțiune puțină și un suget cam dubios.

Doi tineri studenți din Viena, pentru a avé petrecere, fac curte la două fete de burghezi, fără însă a avé intențiuni serioase. Una dintre aceste prevede situațiunea lor și lasă să fiă curtată tot din punct de vedere al distrației. Cea de-a doua însă mai tinără și naivă se amorescă serioș de celalalt. Acesta din urmă, care face curte totdeodată la o femeie măritată, și provocat la duel de bărbatul acesteia, și móre. Finitul dramei ne prezintă durerea și lupta sufletescă a tinerei fete, care o cuprinde la scirea despre mórtea iubitului ei.

D-ra E. Weiser și d-l Karl Wald, care făcură pe tinerii aceștia nenorociți, au fost atât de naturali în jocul lor și manifestau atât de bine diferitele impresii ale iubirei și durerei, încât au ridicat efectul piesei, care de altcum ar fi căđut. D-ra Minka Moretto, și cu deosebire d-l Zerbi, prin jocul lor de tot viciu au adus la valoare mai cu seamă actul intăi și l'au ferit de a nu fi monoton. D-l Werner, ca tatăl nenorocitei fete, și d-ra Werner în rolul ei, ca femea unui meseriaș, merită asemenea laudă.

Necrolog.

Hermina Ignatu n. Bogdan, fiu săi: *Sabin* și *Viora*, împreună cu toți consăngeni, cu inimă înfrântă de durere aduc la cunoștință, că preaiubitul și pururea neuitatul lor soț și părinte:

Vasilie Ignatu,

advocat în Beins, membru fondator al Asociațiunii pentru liter. rom. și cultura poporului român,

provăđut cu Sântele Taine ale muribunților a încetat din viață Duminecă în 6 Noemvre dim. la 1 óra, după un morb scurt și greu, în al 55-lea an al vieții și 23-lea al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământesci ale preaiubitului defunct se vor înmormenta, după ritul bisericei gr. cat., Marți în 8 Noemvre la órele 2. d. a.

Beins, în 6 Noemvre 1898.

Fie-i țărina ușoră și memoria binecuvântată!

ULTIME SCIRI.

București, 8 Noemvre. Fiindcă în congresul național studentesc dela Turin s'a iniățurat discuțiunile asupra cestiunilor politice și religioase, grupul studenților români va duce în cestiunea națională o acțiune extra-congresistă. In scopul acesta ei vor convoca la intrunire pe toți colegii lor de ginte latină, în care se va discuta cestiunea națională. Afară de acțiunea acésta și de aceea prin publicarea de articole în presa italiană, studenții români vor publica un memoriu, care va conține tóte actele de prigonire în contra românilor transcarpatini.

Viena, 8 Noemvre. „Corespondenței Politice“ i-se anunță din Petersburg, că bazele principiare ale conferenței de desarmare au fost stabilite de contele Muraviev cu cooperarea activă a Țarului. Aceste baze trebuiesc să fie comunicate guvernelor în mod oficial pe la mijlocul lui Noemvre.

Viena, 9 Noemvre. Deputatul Wolf a numit în parlament pe Poloni parasiți, ceea ce produse un tumult. Un țeran polon i-a aplicat lui Wolf o lovitură, încât s'a poticnit. Se dice, că Wolf ar fi provocat la duel pe Griewoss, care i-a dís ștrengar.

Constantinopol, 8 Noemvre. Se sustine șvonul, că cele patru puteri s'au înțeles pentru a instala în curând pe prințul grecesc George, ca comisarul și ordonatorul lor în insula Creta. Se dice, că Țarul ar fi gata de-a comunica Sultanului scirea acésta. In cercurile turcesci se prevede o protestare în contra acestui demers, deóre-ce Sultanul, ca Kalif, n'ar pute să supórte în tăcere instalarea prințului George.

Canea, 8 Noemvre. O corabie chirasată turcescă cu soldați de marină a fost atacată lângă fortul Izedin și bombardată de insurgenți. Chirasatul italian „Castelfidardo“ a venit s'o protejeze.

Londra, 8 Noemvre. Flotila contra-torpilorelor a executat un atac de nópțe în contra portului Portsmouth pentru a-i încerca lucrările de apărare. Inarmările marinei continuă.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

MOTTO:

Dacă doresci, ca mândra Fortună
Pome de aur să-ți dăruască
Sus, cu grăbire 'n a ei grădină
Săminte aruncă, ca să 'ncolțescă.

Și acesta nu e pur fantasmă.
Căci a deitei mare-inspirare
La încercarea în loterie
Aduce adesea avere mare!

6 10

Losuri ale loteriei de clasă r. ung.

în mare asortiment de numere diferite pe cât vor fi disponibile
să capătă la casa de bancă

NUSSBÄCHER & BEER BRAȘOV,
(Transilvania).

Prețul losurilor clasă I.: Un los întreg fl. 6 = lei 12.70, o jumătate fl. 3 = lei 6.75,
a pătra parte fl. 1.50 cr. = lei 3.20. — A se trimite și porto 20 cr., seu 60 centime.

Prospecte la cerere gratis și franco.

La prea înaltă poruncă a Măiestrației Sale c. și r. Apostolice, a

XXXII. Loterie de stat c. r.

pentru scopuri de binefacere civile a monarchiei de dincolo.

Acésta loterie de ban! — unica în Austria legal concesionată —
constă din 12034 câștiguri în bani gata, cu suma totală de

200,000 Coróne.

Penru plata câștigurilor garantéză Direcția c. r. a loteriei.

Tragerea urmózá fără amânare în 15 Decemvre 1898.

Un los costă 4 Coróne.

Losurí so capătă: la despărțământul loteriilor de stat în Viena
Riemergasse 7, la colectanți de loterie. trafic, la oficiul de dare,
poste-telegraf și căi ferate, la case de schimb etc. — Planul loteriei
pentru cumpărător de losuri gratis. —

Losurile se trimet libere de porto.

8—1040.

Direcția c. r. a loteriilor,
Secția loteriei de stat.

Fie-care los jócă la tóte 6 tragerile
fără a plăti ulterior.

6

trageri.

6

Trageri.

LOSURI JURNALISTE

Câștigul principal
în valóre de

100,000
Coróne.

5 à
20,000
Coróne.

Obiectele câști-
gate la cerere se res-
cumpără cu scădere
de 20% în bani gata.

Prețul unui los 1 Corónă.

Tragerea deja în 4 Ianuarie 1899.

Losuri recomandă Jacob Adler și Fratele,
casă de bancă în Brașov,

NOROCUL trebuie cucerit,
In privința materială domiciliul norocului este

și experiența ne învață, că este foarte ușor de învins,
dacă se caută acolo, unde domiciliază.

Loteria de clasă reg. ung.

și călăuza la noroc sunt losurile de clasă:

întregi
à fl. 6.—,

jumătate
à fl. 3.—,

a pătra parte
à fl. 1.50,

a opta parte
à fl. .75

care se vor trage la 17 și 18 Novembre st. n. 1898.

Cu o mică punere de bani se oferă cele mai colosale șanse de câștig.

„Tot al doilea los câștigă“

în cas favorabil cel mai mare câștig și

UN MILION CORÓNE.

Luând în considerare, că afară de câștigul principal se mai trag câștiguri de

Două-spre-dece milioane șese sute șese-deci de mii coróne,

în formă de câștiguri mari și mai mici, trebuie să se convingă ori și cine, că nici un joc la noroc din lume nu este așa de solid,
interesant și plin de șanse ca

LOTERIA DE CLASĂ UNGARĂ.

Depoul nostru de losurí e restrins, dară totuși destul de mare, ca cu date probate, se putem face combinațiuni de
numeii norocoși.

Fie-care jucător póte fi sigur de cea mai mare discrețiune.

Cassa de bancă IACOB L. ADLER & Fratele.
singurí colectorí principali în Brașov.

412.2—3

Fie-cărui participant după tragerea loteriei i-se trimite lista oficială, și câștigurile se plătesc îndată.